

Κ.Ε.Π.Ε.Α. ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ

**ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ στον χώρο αναπαράστασης
του Λιμναίου Οικισμού Δισπηλιού**

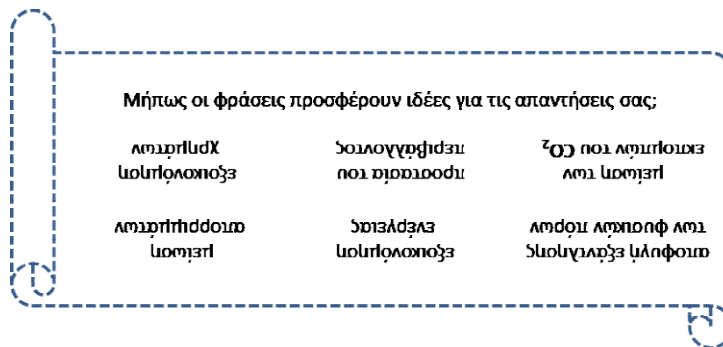
Θέμα: «ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΕ ΤΟ ΞΑΝΑ»

I. Τέσσερα από τα κείμενα της αριστερής στήλης του πίνακα περιγράφουν κάποιες από τις πρακτικές που εφαρμόζαν οι νεολιθικοί κάτοικοι κατά τη χρήση των διαθέσιμων υλικών της εποχής τους. Βρείτε στη δεξιά στήλη σε ποια από τις πρακτικές αναφέρονται και αντιστοιχίστε.

<p>«Κατά την πρώτη εγκατάσταση είναι πιθανό να χρησιμοποιήθηκαν τα κωνοφόρα αποκλειστικά για κατασκευαστικές δραστηριότητες. Τα παράγωγα, όμως, της τεχνολογικής κατεργασίας του ξύλου σίγουρα ανακυκλώνονταν στις νεολιθικές εστίες».</p> <p>Ντίνου, Μ. (2010). Παλαιοπεριβάλλον και Ανθρώπινες Δραστηριότητες - Η Ανθρακολογία στο Λιμναίο Νεολιθικό Οικισμό στο Δισπηλιό Καστοριάς. <i>Ανάσκαμμα</i> (4), σ. 54</p>	Επισκευή
<p>«Η ύπαρξη νερού αποτελεί καθοριστικό στοιχείο για την επιλογή του τόπου όπου εγκαθίσταται ο νεολιθικός άνθρωπος. Οι νεολιθικοί οικισμοί εντοπίζονται, άλλωστε, κοντά σε πηγές, σε ποτάμια, αλλά και σε λίμνες».</p> <p>Τουλούμης, Κ. (2002). Η Οικονομία ενός Νεολιθικού Λιμναίου Οικισμού. Στο Γ.Χ. Χουρμουζιάδης (επιστ. επιμ.), <i>Δισπηλιό 7500 Χρόνια Μετά</i>. (σ. 92). University Studio Press: Θεσ/νίκη</p>	
<p>«Το σύνολο των λίθινων δακτυλίων από το Δισπηλιό αποδεικνύεται ιδιαίτερα αξιόλογο, καταρχάς λόγω της ποσότητάς του. Έχουν βρεθεί 33 τμήματα αντίστοιχου αριθμού δακτυλίων, στον οποίο μπορούν να προστεθούν και δύο περιάπτα, για τα οποία υπάρχουν ενδείξεις ότι προήλθαν από τη μεταποίηση δακτυλίων...»</p> <p>Υφαντίδης, Φ. (2008). Λίθινοι Δακτύλιοι από τον Νεολιθικό Δισπηλιό-Ιστορίες Κόσμησης και Θραύσματα Ιστοριών. <i>Ανάσκαμμα</i> (1), σ. 80</p>	Ανακύκλωση
<p>«Βρέθηκαν αγγεία που σχετίζονται με την τροφοπαρασκευή (μαγειρική σκευή), την προσφορά και την κατανάλωση της τροφής, καθώς και ένα σύνολο αποθηκευτικών αγγείων που η κατασκευή τους επιβαλλόταν, ασφαλώς, από το περίσσειμα των προϊόντων που δεν καταναλώνονταν από τα μέλη της κοινότητας στο πλαίσιο των καθημερινών αναγκών τους, και γι' αυτό έπρεπε να βρεθεί ένας τρόπος τα προϊόντα αυτά, αποτέλεσμα οργανωμένης παραγωγής και τροφοσυλλογής, ή να αποθηκευτούν για να καταναλωθούν αργότερα, ή να ανταλλάγουν με άλλα, που πιθανόν περίσσειαν σε άλλους γειτονικούς οικισμούς».</p> <p>Σωφρονίδου, Μ. (2008). Ο Προϊστορικός Λιμναίος Οικισμός του Δισπηλιού Καστοριάς: Μια Πρώτη Εισαγωγή. <i>Ανάσκαμμα</i> (1) σ.σ. 21-22</p>	Μεταποίηση
<p>«Ανασκάφθηκε στρώμα καταστροφής και εντοπίστηκαν πλήρως δομικά στοιχεία με διαφορετικού τύπου αποτυπώματα κυρίως από αχυροπηλό και πασσαλότρυπες, που ορίζουν χώρους οικοτεχνικής δραστηριότητας καθώς και 7 φούρνοι, κάποιοι από αυτούς με ενδείξεις επισκευών».</p> <p>Σωφρονίδου, Μ. (2008). Ο Προϊστορικός Λιμναίος Οικισμός του Δισπηλιού Καστοριάς: Μια Πρώτη Εισαγωγή. <i>Ανάσκαμμα</i> (1) σ.20</p>	Ανταλλαγή

II. Αν υποθέσουμε ότι ο νεολιθικός άνθρωπος επισκευάζε, ανακύνωνε, μεταποιούσε διάφορα αντικείμενα, αντάλλαζε τα περισευούμενα προϊόντα του, μωρεΐτε να αναζητήσετε τους πιθανούς λόγους;

III. Χιλιάδες χρόνια μετά, σήμερα δηλαδή, καλούμαστε να ακούσουμε το μήνυμα «ΜΗΝ ΤΟ ΠΕΤΑΣ, ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΕ ΤΟ ΞΑΝΑ*» και να υιοθετήσουμε σχετικές πρακτικές όπως: να ανακυκλώνουμε κάποια από τα απορρίμματα μας, να επισκευάζουμε αντικείμενα που παρουσιάζουν βλάβη, να ανακαινίζουμε, να επαναχρησιμοποιούμε υλικά, να ανταλλάσσουμε... Ας αναρωτηθούμε γιατί.

IV. Στην εικόνα σχηματοποιούνται δύο διαφορετικοί τρόποι αξιοποίησης προϊόντων και υλικών από τον σύγχρονο άνθρωπο. Το μήνυμα «ΜΗΝ ΤΟ ΠΕΤΑΣ, ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΕ ΤΟ ΞΑΝΑ» αντιστοιχεί στην «Γραμμική Οικονομία» ή στην «Κυκλική Οικονομία»; (Αντιστοιχίστε το μήνυμα με μία από τις εικόνες)

<https://www.europarl.europa.eu/topics/el/article/20151201STO05603/kukliki-oikonomia-chrisimopoiise-to-xana>

V. Με λίγα λόγια...

Το μοντέλο της γραμμικής οικονομίας (Σχ. 1) στηρίζεται στο πρότυπο "παίρνω-φτιάχνω-καταναλώνω-πετώ" και εφαρμόζεται κυρίως στις σύγχρονες αναπτυγμένες κοινωνίες. Καθώς βασίζεται σε μεγάλες ποσότητες φθηνών και εύκολα προσβάσιμων υλικών και ενέργειας, συμβάλλει στην εξάντληση των φυσικών πόρων και στην υποβάθμιση του περιβάλλοντος.

Το μοντέλο της κυκλικής οικονομίας (Σχ. 2) προτείνεται για την αντιμετώπιση περιβαλλοντικών και οικονομικών ζητημάτων που προέκυψαν από τον έως τώρα τρόπο παραγωγής και κατανάλωσης. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ορίζει την κυκλική οικονομία ως «ένα μοντέλο παραγωγής και κατανάλωσης, το οποίο και περιλαμβάνει την **ανταλλαγή, εκμίσθωση, επαναχρησιμοποίηση, επισκευή, ανακαίνιση και ανακύκλωση** των υπαρχόντων υλικών και προϊόντων προκειμένου να παραταθεί ο κύκλος ζωής τους*». Η κυκλική οικονομία επιδιώκει, μεταξύ άλλων, τη βελτιστοποίηση της χρήσης των πόρων, την επέκταση του κύκλου ζωής των προϊόντων, την αύξηση της ανακύκλωσης, τη χρήση δευτερογενών υλικών και αποβλήτων ως παραγωγικών πόρων, την προώθηση της κυκλικότητας στις παραγωγικές διαδικασίες και τη χρήση εναλλακτικών καυσίμων.

Αναζητήστε με την τάξη σας περισσότερες πληροφορίες για την κυκλική οικονομία και τα οφέλη της (στο περιβάλλον και στις κοινωνίες). Μπορείτε να παρακολουθήσετε το βίντεο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με τίτλο: «ΜΗΝ ΤΟ ΠΕΤΑΣ, ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΕ ΤΟ ΞΑΝΑ». Συζητήστε πώς μπορείτε και εσείς οι ίδιοι να συμμετέχετε.

*<https://www.europarl.europa.eu/news/el/headlines/priorities/kukliki-oikonomia-kai-meiosi-apovliton/20151201STO05603/kukliki-oikonomia-chrisimopoiise-to-xana>